

مىللەتنىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن • قەھرىمانلار ، قۇربانلار شەھىرىسى

خۇ چىنچۈن: جان پىدالىق بىلەن مەسئۇلىيىتىنى تولۇق ئادا قىلىپ ساقچى روھىنى تاۋلىدى

كۆكرەك، قورساق قىسمىنىڭ كۆپ يېرىنى ياـ رىلاندىۇرغان، يەن X قېچىپ كەتكەن.

كۆزىتىش ئاپپاراتىغا ئەينى چاغدا خۇ چىنچۈننىڭ بوينى ۋە مەيدىسىنى تۇتقىنچە قەدىمىنى ناھايىتى تەستە ئېلىپ ماڭغانلىقى سۈرەتكە ئېلىنغان. قان زىيادە كۆپ چىقىپ كېتىپ، تېنى ئىنتايىن ھالسىزلىنىپ كەتكەن خۇ چىنچۈن جۇ تەيلىنغا: «مېنىڭ ماغدۇرۇم قالەمدى، تېز ياردەم تەلەپ قىلىپ، ئۇنى تۇتۇپ كېلىڭلار» دېگەن. بۇ، خۇ چىنچۈن قالدۇرغان ئەڭ ئاخىرقى بىر جۈملە سۆز ئىدى.

جۇ تەيلىن دەرھال بېرىپ ئۇنى يۆلەپ، خۇ چىنچۈننىڭ بويۇن، كۆكرەك، بەل قىسمىمـ نىڭ كۆپ يېرىگە پىچاق تىقىلغانلىقى، ساقچى فورمىسىنىڭ قانغا بويىلىپ كەتكەنلىكىنى بايـ قىغان.

خۇ چىنچۈن دوختۇرخانىغا جىددىي ئېلىپ بېرىلغان. تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئۇنىڭ بەدىنىنىڭ يەتتە يېرىگە پىچاق تىقىلغانلىقى، بويۇن تومۇرىنىڭ كېسىپ ئۇزۇۋېتىلگەنلىكى، كۆكرەك بوشلۇقىنىڭ تېشۋېىتىلگەنلىكى ئېنىقـ لانغان. گەرچە پۈتۈن كۈچ بىلەن جىددىي قۇتقۇزۇلغان بولسىمۇ، لېكىن يارىسى زىيادە ئېغىر بولغاچقا، شۇ كۈنى كەچ ساائەت 10لاردا ئالەمدىن ئۆتكەن.

يىدۇ ساقچى تەرەپ كىچىلەپ ساقچى كۈچىنى تەشكىللەپ يەن Xنى قورشاپ تۇـ تۇشقا ئاتلىنىپ، ئىككىنچى كۈنى سەھەر ساائەت 5 تە ئۇنى قولغا چۈشۈرگەن. يەن X نىڭ ئىقرار قىلىشىچە، خۇ چىنچۈن كۆپلىگەن يېرىگە پىچاق تىقىلغاندىن كېيىنمۇ يەنىلا قوـ لىنى قويۇپ بەرمىگەن، ئەڭ ئاخىردا ئۇ كۈچەپ تېپۋېتىپ ئاندىن قېچىپ كەتكەن.

«ئات ئۈستىدىكى كادىر» بى شىشياڭ: قارلىق رايوندىكى ئېگىزلىكتە ئابىدە تىكلدى

بىر ئېغىزمۇ ئاغرىنىپ باقمىغان؛ مەيلى قانداق خىزمەت قىلىشىدىن قەتئىينەزەر، ئۇ «كەسىپ ئەھلى»گە ئايلانغان.

1997 – يىلى، بى شىشياڭ گەنزى ئود.

لاستلىق ساياھەت ئىدارىسىنىڭ ئىدارە باشـ لىقلىقىغا تەيىنلەنگەندە، ئوبلاست تەۋەسىدە ئېچىۋېتىلىپ تىجارەت قىلىدىغان بىرمۇ مەدـ زىرە رايونى يوق ئىدى. پۈتۈن ئوبلاستنىڭ ساياھەت تەرەققىيات يىرىك پىلانىنى تۈزۈش ئۈچۈن، ئۇ دائىم ئاتلىق ئېگىز تاغ، چوڭقۇر جىلغلارغا بېرىپ، نەق مەيداندا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغان. ئەينى چاغدا گەنزىنىڭ قاتناش شارائىتى قالاتق بولۇپ، ئاساسلىق قاتناش قورالى ئات ئىدى، بەزى جايلاردا ھەتتا ئاتمۇ ماڭالھاي، پىبادە مېڭىشقا توغرا كەلگەن. ئادەممۇ، ئاتمۇ ھېرىپ ھالىدىن كەتكەندە، ئاتنىڭ قۇيرۇقىدىن تۇتۇپ، بىر قەدەم – بىر قەدەمدىن ئالغا ئىلگىرلەشكە توغرا كەلگەن. شۇنداق قىلىپ، ئۇ شۇ جايـ دىكى 100دىن ئارتۇق مەنزىرە نۇقتىسىنى ئايلىنىپ چىقىپ، نەچچە ئون ساياھەت تەرەقـ قىيات يىرىك پىلان لايىھىسى تۈزۈپ، نەچچە يۈز مىڭ خەتلىك ئىلمىي ماقالە يازغان.

گەنزى ئوبلاستلىق ساياھەت ئىدارىسىمـ نىڭ باشلىقى بولغان 11 يىلدا، بى شىشياڭ گەنزىنىڭ پۈتۈن رايون ساياھىتى ئۈچۈن يېڭى تۇپراق — خەيلوگوۋ، داۋجېڭ يادىڭ قاتارلىق بىر تۈركۈم ئېكولوگىيە مەدەنىيەت ساياھەت مەنزىرە رايونلىرىنى ئېچىپ، خەلقـ ئاراغا داڭلىق مەنزىرە رايونى قىلىپ قۇرۇپ چىققان، ساياھەتچىلىك گەنزى ئوبلاستىنىڭ تۈۋرۈك كەسىپلىرىنىڭ بىرىگە ئايلانغان.

2010 – يىلى «4. 14» يۈشۈدىكى يەر تەۋرەش گەنزى ئوبلاستىنىڭ شىچۇ ناھىيەـ سى قاتارلىق كۆپلىگەن جايلرىغا تەسىر كۆرـ سەتكەن، بى شىشياڭ قالدۇق يەر تەۋرەش، غۇلاپ چۈشۈش خەۋپىگە قارىماي، تېزلىكتە ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونغا بېرىپ، يەر تەۋـ رەشكە ئاقايىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشى قانات يايدۇرغان. بىر يىل ئىچىدە، ئۇ 11 قېتىم شىچۇ ئاپەت رايونىغا بېرىپ، ئالتە قېتىم يۇشۇ ئاپەت رايونىغا بېرىپ، ئەسلىگە كەلتۈـ رۇش، قايتا قۇرۇشقا پۈتۈن كۈچى بىلەن قاتـ ناشقان. شۇ جايدىكى ناھايىتى ئاز بىر قىسىم كىشىلەرلا بى شىشياڭنىڭ ھەر قېتىم ھاۋا رايى

مىللەتنىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن • قەھرىمانلار ، قۇربانلار شەھىرىسى

لى يۇڭچياڭ: ساداقەتمەنلىكى بىلەن بىپايان نەنخەي دېڭىزغا سىڭىپ كەتتى

شىنخۇا ئاڭبېنتلىقى خەيكوۋ تېلېگراممەـ سىغا ئاساسلانغان (مۇخىر لى يۇن) ھەربىي مەكتەپنى پۈتكۈزگەندە، لى يۇڭچياڭ نەنشاغا بېرىپ خىزمەت قىلىشنى قەتئىي تەلەپ قىلىپ، شۇ ئىسىلگىنچە تاكى ھاياتىنى ۋەتەننىڭ نەنخەي دېڭىزىغا قالدۇرۇپ قويغانغا قەدەر 21 يىل ئىشلىدى.

لى يۇڭچياڭ خېنەن باۋفېڭدىن، 1968 – يىلى 10 – ئايدا تۇغۇلغان، 1987 – يىلى 11 – ئايدا ھەربىي سەپكە كىرگەن، 1990 – يىلى 6 – ئايدا پارتىيەگە كىرگەن، جەڭچى، ئوقۇغۇچى، تېخنىك، مېتېئورولوگىيە يېتەكچىسى قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئۆتىگەن. ھەربىي سەپكە كىرگەن 27 يىلدا ئۇ ئىلگىرى – كېيىن بولۇپ 27 قېتىم نەنـ شاغا بېرىپ خادا تاشلارنى ساقلىغان، خادا تاشـ لارنى ساقلىغان ۋاقتى جەمئىي 86 ئايغا يەتكەن. لى يۇڭچياڭ بالىلىق چاغلرىدىن تارتىپلا تاغىسىنىڭ ئازادلىق ئۇرۇشىغا قاتنىشىپ، كۆپ قېتىم ئۇرۇشتا شەرەپ بىلەن خىزمەت كۆرسـ تىش كۆرۈمىشىنىڭ نائۇلىشى ۋە تەسىردە، كىمـ چىكىدىن تارتىپ گازارمغا بولغان ئىنتىلىشى تولىۇپ تاشقان. ئۇ دائىم سەپداشلىرىغا: «قايناق ھېسسىيات بىلەن كۈرەش قىلغان ياشلىق ئەڭ قالتىس، قەيسەرلىك بىلەن ئېلىشـ قان ھايات ئەڭ شەرەپلىك» دەيتتى.

نەنشا گىدرومېتېئورولوگىيەسى مۇھىم ئاـ مىلىنىڭ ئۆزگىرىش ئالاھىدىلىكىنى ئېنىقلاش ئۈچۈن، لى يۇڭچياڭ ۋە سەپداشلىرى قاتىۋقات قىيىنچىلىقنى يېڭىپ، نەنشانىڭ گىدرومېتېئورولوـ گىيەسىنىڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيىتىنى ئەستايىدىل رەتلەپ خۇلاسىلەپ تۈزگەن «نەنخەي دېڭىزنىڭ گىدرومېتېئورولوگىيەسىنى كۆزىتىپ ئۆلچەش ئوـ قۇتۇش ماتېرىيالى» نەنخەي دېڭىز – ئوكيان مېـ تېئورولوگىيەسى بويىچە تەربىيەلەشنىكى تۇنجى كەسپىي ئوقۇتۇش ماتېرىيالىغا ئايلانغان.

نەنشا دېڭىز تەۋەسىنىڭ ھاۋا رايى مۇـ رەككەپ، ئۆزگىرىشچان بولۇپ، تەيفېڭ بوردـ نى، سوغۇق ئېقىم ئۈزۈلمەي يۈزبېرىپ تۇراتـ تى، ھاۋا رايىدىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش كەسپىي ساھەدىكىلەر تەرىپىدىن يېڭىش قىيىن بولغان «قاتتىق قىيىنچىلىق» دەپ ئاتالغان. لى يۇڭچياڭ دائىم ئۆزىنى كىچىك سانلىق مەـ لۇمات چوڭ مېتېئورولوگىيە بىلەن باغلانغان، كىچىك بىخەستەلىك چوڭ بىخەتەرلىككە تەسىر كۆرسىتىدۇ، ھەر قېتىملىق سانلىق مەلۇماتنى ئۆلچەپ مەلۇم قىلغاندا ناھايىتى ئېھتىياتچان بولۇپ، قىلچە بىپەرۋالىق قىلماي، تېخىمۇ مۇـ كەممەل قىلىشقا ئىنتىلىش كېرەك، دەپ ئاگاھـ

(يېشى 1 – بەتتە)

كارخانىلارنى پۇل مۇئامىلە جەھەتتىن قوللاش كۈچەيتىلىدىكەن. ئومۇمىي مەنپەئەتـ مدارلىق پۇل مۇئامىلىسىدە ئۆلچەمنى نىشانلىق تۆۋەنلىتىش سىياسىتى ئەھەلىيەلەشتۈرۈلۈپ، پۇقـ راۋى كارخانىلار بىلەن بىر كىچىك، ئۇششاق كارخانـ لارنىڭ مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈشىگە نۇقتىلىق مەدەت بېرىلىدىكەن. بانكىلارنىڭ نۇقتىلىق كارخانىلار ئۇچۇن مەخسۇس كىرىپت پىلانى تۈزۈشىگە ئىلھام بېرىلىپ، ۋاقىتلىق قىيىنچىلىققا ئۇچرىغان، ئەمما ئىناۋەت بېرىش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان كارخانىلارغا نىسبەتەن قاردـ غۇلارچە قەرزنى قايتۇرۇۋېلىش، قەرزنى ئۈزۈپ قويۇشقا بولمايدىكەن.

كارخانىلارنىڭ خادىم جەلپ قىلىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئىلھام بېرىلىدىكەن. تۈرلۈك كارخانىلارنىڭ ئەمگەكچىلەرنى يېڭىدىن جەلپ قىلىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشىغا قارىتا، كارخانا تىپى، رايون جايلىشىشى، ئەمگەكچى قوبۇل قىلىش تۈرى بويىچە، ئەڭ يۇقىرى بولغاندا كارخانىنىڭ ئەمەلىي تاپشۇرغان ئاساسىي كۈتۈـ نۇش سۇغۇرتىسى ھەققى، ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسى ھەققى ۋە ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسى ھەققىنىڭ يىغىندىسى بويىچە ئەڭ تۇزاق بولغادـ دا ئۇچ يىللىق ئىجتىمائىي سۇغورتا ياردەم توـ لۇقلىمىسى بېرىلىدىكەن. كىچىك، ئۇششاق كارـ خانىلار شۇ يىلى يېڭىدىن قوبۇل قىلغان، ئىگەـ لىك تىكلەش كىپىللىك قەرز پۇلى ئىلتىماس قىلىش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان خادىملارـ نىڭ سانى كارخانىدا ئىشلەۋاتقان ئىشچى – خىزمەتچىلەر سانىنىڭ %20ىگە يەتسە (100 ئاـ دەمدىن ئاشقان كارخانىلاردا %10كە يەتسە) ھەم ئۇلار بىلەن بىر يىلدىن ئارتۇق ئەمگەك توختامى تۈزگەن بولسا، ئەڭ يۇقىرى بولغادـ

لى يۇڭچياڭ: ساداقەتمەنلىكى بىلەن بىپايان نەنخەي دېڭىزغا سىڭىپ كەتتى

لاندىۇرغان. 2008 – يىلىدىن بۇيان، لى يۇڭچياڭ سەپداشلىرى بىلەن ئورتاق تىرىشىپ، نەنشادا تۇنجى يۇرۇش يەز يۈزى مېتېئورولوـ گىيەسىنى ئاپتوماتىك كۆزىتىپ ئۆلچەش سىستېـ مىسىنى قۇرۇپ، نەنشادا تۇنجى ئىناتىموسفىرا دولقۇن ئۆتكۈزۈش پونكىتىنى قۇرۇپ چىقىپ، نەنشانىڭ گىدرومېتېئورولوگىيە ئىشلىرىدا ئون نەچچە بىرىنچىلىكنى يارىتىپ، بىرلەشكەن دۆـ لەتلەر تەشكىلاتى ھائارپ – پەن – مەدەنىيەت تەشكىلاتى ۋە دۆلەت دېڭىز – ئوكيان ئىداردـ سىنىڭ يۈكسەك تەرىپلىشى ۋە تولۇق مۇئەييەنـ لەشتۈرۈشىگە ئېرىشكەن.

لى يۇڭچياڭ دېڭىزغا ھەمراھ بولۇپ، خادا تاشلارنى ئائىلە قىلىپ، نەنشانىڭ ھەربىر دېڭىز تەۋەلىكىنى ئايلىنىپ چىقىپ، ئىلگىرى – كېيىن بولۇپ توققۇز چاغاننى خادا تاش ئۇستدـ دە ئۆتكۈزگەن. ئۇزاق مۇددەت ئالدىنقى سەپتە خادا تاشلارنى ساقلىغانلىقتىن، لى يۇڭچياڭ ئەينى چاغدىكى قاۋۇل كەلگەن ئوتدـ تۇرا تۈزلەڭلىك ئەزىمىتىدىن چاچلىرى چۈشۈپ تاقىرباش بولۇپ قالغان ۋىجىك بوۋايىغا ئايلىـ نىپ قالغان، يەنە بېشى قىيىپ قۇلىقى غو ئۆلـ داش، رېماتىزم ئاغىرىقى قاتارلىق كۆپ خىل كېسەللىكلەرگە گىرىپتار بولغان. بولۇپمۇ بوغۇم ياللۇغى قوزغالغاندا، ھاجەتخانىغا چىقىش، پەـ لەمپەيدىن چۈشۈش ئۇچۇن باشقىلارنىڭ يۆلدـ شىگە موھتاج بولۇپ قالغان.

2014 – يىلى 2 – ئاينىڭ 23 – كۈنى، نەنشا خۇاياڭ خادا تاش مېتېئورولوگىيە پونكىتىنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈپ ئۆزگەرتىش ئۇچۇن، كاتېرغا ئولتۇرۇپ خادا تاشقا چىقىش سەپىردـ دە، لى يۇڭچياڭ خۇاياڭ خادا تاش سۇ يولى ئېغىزىدا تۇيۇقسىز كۈچلۈك دولقۇنغا دۇچ كېلىپ، كاتېر گەۋدىسى قىيىسىپ، سولغا ئۆرۈـ لۈپ چۈشۈپ، كاتېردىكى خادىملارنىڭ ھەممەـ سى سۇغا چۈشۈپ كەتكەن. لى يۇڭچياڭ ئۆزدـ نىڭ ئامانلىقىغا پەرۋا قىلماي، ئالدى بىلەن يېنىـ دىكى كاتېر باشلىقى چىاۋ لۇننى كۈچەپ تېكىز ساھىلغا ئىستىرگەن، يەنە كۈچەپ كاتېردىكى ئىلمەكچى جاڭ گاڭنى خادا تاش تەرەپكە ئىتـ تىرگەن. ئۆزى بولسا سۇ يولىنىڭ مەركىزىگە كىرىپ قېلىپ، قۇتقۇزۇش ئۇنۇم بەرمەي قەھـ رىمانلارچە قۇربان بولۇپ، ئۇرۇق – تۇغقان، سەپداشلىرى بىلەن خوشلىشىشقىمۇ ئۇلگۈرەلـ مەي، ئۆزى چىن يۈرەكتىن سۆيگەن نەنشا ۋە جاندىن ئەزىز كۆرگەن كەسپىدىن ئالدىراش ئايرىلىپ، ھاياتىنى بىپايان نەنخەي دېڭىزغا مەڭگۈلۈك سىغدىۈرگەن.

دا 3 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتمىگەن ئىگدـ لىك تىكلەش كېپىللىك قەرز پۇلى ئىلتىماس قىلسا بولىدىكەن.

ئالىي مەكتەپنى پۈتكۈزگەنلەر قاتارلىق ياشلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشى مۇقىملاشتۇرۇلدـ دىكەن. ئالاھىدە ئىش ئورنى ئوقۇتقۇچىلىرى پىلانى، «ئۇچى قولىلاش، بىرنى يۆلەش» پىلانى، ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ غەربىي قىسىم پىداڭىيلار مۇلازىمىتى پىلانى قاتارلىق ئاـ ساسىي قاتلام مۇلازىمەت تۈرلىرى داۋاملىق تەشكىللەپ يولغا قويۇلىدىكەن. ھەر دەرىجىلىك كەسپىي ئورۇنلاردىكى بوش ئىش ئورۇنلىرىغا بۇ يىل ۋە كېلەر يىلى ئىككى يىلدا ئالىي مەكتەپـ نى پۈتكۈزگەن ئوقۇغۇچىلارنى مەخسۇس قوبۇل قىلىش سالىمىتى ئاشۇرۇلۇپ، شەھەر – يېزا مەھەللىلىرى قاتارلىق ئاساسىي قاتلام ئامـ مۇى باشقۇرۇش ۋە جەمئىيەت مۇلازىمەت ئىش ئورۇنلىرى كۈچەيتىلىدىكەن.

ئورۇنلاشتۇرۇشقا تولۇق كاپالەتلىك قىلىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش كۈچەيتىلىدىكەن. ئىشقا ئورۇنلىشىشى قىيىن بولغان كىشىلەرنى بېكىتىش ئۆلچىمى ھەرىكەتچان تەڭشىلىپ، يۇقۇمنىڭ تەـ سىرىگە ئۇچرىغان كىشىلەر ۋاقتىدا ئىشقا ئورۇدـ لىشىشقا ياردەم بېرىش دائىرسىگە كىرگۈزۈـ لۈپ، ئىشقا ئورۇنلاشقانلار يوق ئائىلىلەرنى ھەـ رىكەت ھالىتىدە نۆللەشتۈرۈشكە ھەققىي كاپاـ لەتلىك قىلىنىدىكەن. ئاممىۋى مەنپەئەتدارلىق ئىش ئورۇنلىرىنى ئېچىش ۋە باشقۇرۇشنى قېلىپـ لاشتۇرۇپ، بازار يولى ئارقىلىق ئىشقا ئورۇنلدـ شىشى ھەققەتەن تەسكە توختىغان قىيىنچىلىقى بار كىشىلەر ئورۇنلاشتۇرۇشقا تولۇق كاپالەتلىك قىلىنىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، ئاممىۋى مەدـ پەئەتدارلىق ئىش ئورنى تەمىناتى قاتتىق ئەمەـ لىيەلەشتۈرۈلىدىكەن.

^[1] ئارپىس: ئۇرۇمچى شەھىرى ياڭرىجياڭ كوچىسى 1 – نومۇر، ئېلان باشقارمىسى: 5859783، تارقىتىش مەركىزى: 5859769، تېلېگرام نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ يىللىق باھاسى: 336، يۈەن، ئايلىق باھاسى: 28، يۈەن، پارچە باھاسى: بىر يۈەن (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)